

İNGİLİZ KÜLTÜR HEYETİ
İngiltere Büyükelçiliği
Beyoğlu, İstanbul

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No 099-32/1

احمد القباقي درسي

Sayın Orhan Saik Gökyay ve Eşi
Kayışdağı Cad.No. 124/1
Göztepe

1. Ocak. 1972

Hindî Derisinden İşkembe Çorbası
Ahmet Kabaklı'nın makalesi

GÜN IŞIĞINDA

AHMET KABAKLI

YANLIŞ İŞ BUNLAR

Atatürkçülük! te yeni ve çok zararlı bir «aşama» başladı. Bundan birkaç ay önce **Sivas** veya **Zara**'da galiba Atatürk'ün sesini taklid eden bir siyasinin icadı olarak başladı.

Ne yapıyorlar bakınız: Atatürk'ün şehir veya kasabalarımızdan birisine ilk ayak bastığı günlerde... O yerin en büyük mülki amiri, memurları, mektepleri, ileri gelenleri, efeleri, sağmenleri O'nun şehre girdiği yerde toplanıyorlar. Derken, karşıdan bir kamyon sökün ediyor. İçinde Ata'nın bir büstü veya heykeli var. Hani ya, güya Atatürk'ün kendisi gelmiş gibi oluyor. Çocuk temsili gibi.

Erkân ve eşraf o büstü veya heykeli kamyondan törenle indirip omuzlarına alıyordur yahut el üstünde merasimle taşıyorlar. Belediye salonuna, halkevine veya hükümet konağına... Götürüp üst makama koyuyorlar. Sonra karşısına geçip nutuk veriyorlar. Merasim bitince heykel tekrar kamyonu yüklenip başka bir yeri ziyarete gönderiliyor.

Bunu birkaç yerde yaptılar. Radyolar söyledi. Ben «Atatürkçülük'teki aşamaları!» dikkatle takip ederim. Önce çok tuhafıma gitti. Bu düşüncesiz çocuk oyunu, herhalde çok sürmez. Yetkili bir kimse müdahale eder. Atatürk'e ve millete karşı bu halis saygısızlık durdurulur, dedim. Durmadı. Daha üç gün önce bu işi, Türkiye Cumhuriyetinin çağdaş ve laik başkenti Ankara'da bile aynen, tekrarladılar. Radyodan, televizyondan dinledim.

Başkent'te izin verilen, hattâ göz yumulan şey, bilirsiniz, devletçe benimsemiş sayılır. Şu halde artık İzmir'de, İstanbul'da, Kars'ta her yerde bu çok garip, iptidai ve çocuksu tören tekrarlanıp duracaktır. Vilâyet büyükleri, istemeseler bile, Ankara'dan korkarak veya hiç olmazsa radyoda söylenip göze girmek için yapacaklardır.

Hep böyle olmuştur: Bir delinin attığı taşı, kırk akıllı kuyudan çıkaramamıştır. Hep böyle çocukça, dalkavukça buluşlar üzerine, mukaddesler birer birer harcanmıştır.

Büst taşıamak, heykel taşımak, karşısına geçip «Ataam!» diye feryat etmek, tekrar samimiyetle söylüyorum Atatürk'e en büyük saygısızlıktır. Milleti hiçe saymaktır. Düşünülmelidir: Atatürk sağ olsaydı, böyle bir komedyaya göz yumar mıydı? İlk çağlardan, mağara devirlerinden, çok tanrılı, payen dev-

relerden beri, dünyanın bir yerinde, böyle bir şey olmuş mudur, olabilir mi? düşünülmalıdır.

Sayın yetkililer düşününüz ve ona göre emir veriniz, yasak koyunuz lütfen. Bilhassa Atatürk'ü seviyorsanız bunu yapınız. Çünkü, Türk milleti sadedir, ağırbaşlıdır. Büyüklerini ve ölümlerini anma tarzı bambaşkadır. İçinden fatiha söyler rahmet okur. Başını önüne eğer, yahut gözlerinin içinde bir hasret ışığı ile geçmiş günlerin kahramanlarını yadeder.

HİNDİ DERİSİNDEN İŞKEMBE ÇORBASI

Dil Kurumu dergisinin, her sayısında bize yaptırdığı «saldırılar» aylık eğlencelerimiz arasına girmiştir. 293. sayıda da, bu «görevi» Orhan Şaik Gökyay adlı bir zata yüklemişler. O da «Anlamak üzerine» adlı pek amansız bir «eleştiri» yazmış. «Eski ve yeni Türk edebiyatı metinlerini yalnız ben anlarım» gibi bir edâ ile başlıyor. Herkesin yaptığını yanlış göstermek ve düzeltilmiş olmak hevesiyle aklına geleni söylüyor.

Bir kalemle «techil eylediği» üstatlar başta Şeyh Galib olmak üzere A. Hamdi Tanpınar, A. Nihat Tarlan, Nihat Sami Banarlı, Fevziye Apdullah'tır. Orhan Şaik, bunlar arasında yalnız Şeyh Galib'i düzeltirken «Çizginin öte yanına geçtiğimi bile bile» diyor ki, tanıyanlar:

— Eh, bu kadar tevazu bile onda bir «aşama» sayılır; diyorlar.

Sıra bize gelince, Ahmet Rasim'in «Şehir Mektupları»nı sadeleştirirken, bir mısraı okuyuşumuza ve açıklayışımıza takılıyor. «Vezni kavrarsak hiç olmazsa anlamı araştırmaya kalkışmadan önce dizeyi (mısra demek) doğru okuyabiliriz» diye «üstadane» dersini verdikten sonra, bizim:

«Hindi cildinden olur enfes çorba-yı şikem» diye okuduğumuz mısraın «Hindi cildinden olur enfes-i çorbâ-yı şikem» şeklinde okunması ve «Hindi derisinden mideye lâyük enfes çorba» değil de «İşkembe çorbasının en güzeli hindi derisinden olur» tarzında açıklanması gerektiğini ileri sürüyor.

Okuyucularım arasında «hindi derisinden işkembe çorbası» yapıldığını bilen, böyle bir şeyi duyup işiten veya bu acayip nesneden tatmış bulunan bir kimse var mıdır? Bilmiyorum. Yemekleri, çorbaları ve balıkları ansiklopedilerini

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No 089-32/2

Tercüman 31 ARALIK 1971 CUMA

YANLIŞ İŞ BUNLAR

(Baştarafı 2. sahifede)

yazacak kadar tanıyan Ahmet Rasim bey, herhalde «hindi çorbası» ile «işkembe çorbası»nın farkını bilir diye düşünmüştüm. Sonra Türkçenin ustası Ahmet Rasim, şüphesiz «alaylı deyişlerinde» (mizahlı mısralarında) bile, «enfes-i çorbâ» ter kibini yapacak kadar «alaylı» olamaz demiştim.

«Şikem»i neden «mide» değil de «işkembe» diye çevirir bay O.Ş. Gökyay? Bunda bir «imleme seziniyorum»:

Öyle geliyor ki, Dil Kurumu, yakında «mide» kelimesini de Türkçeden atacak, yerine «işkembe»yi geçirecektir. Belki iyi de eder. Çünkü, bazılarının, yedikleri mirası hazmetmelerine ve oradan faydalanmak için şu kadar yıl atıklarını son beş on yılda yalamak «çabalarına» mideler güç yetiremez. Belki «işkembeler» dahi katlanamaz. «Harar» gibi daha büyük karşılıklar bulmak lâzımdır.

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No DŞg- 32/3

Ahmet Kabaklı'ya:

Hindi derisinden işkembe çorbası olduğunu bu yazının içinde, bir kez de Ahmet Mithat Efendi size söyleyecektir. Ayrıca, Millî Kütüphanenin değerli uzmanlarından sayın arkadaşım Süheyl Bekem'in yardımıyla eski bir yemek kitabından aldığım notu aşağıya çıkarıyorum. Kitap eski harflerle olduğundan sizin için yeni harflere çektim: "Eğer matlup erkek aşçıların tabhettikleri işkembe çorbası ise 33 numaradaki düğün çorbasının aynı olup ancak et yerine kıyılmış işkembe veyahut hindi göğsünün derisisvaz'olunmalı, bir iki yumurta ziyade kırılmalı, domatesli yahninin yağından gezdirip darçın ekmeli (Ayşe Fahriye, ev kadını, nasiri Sarafim, İstanbul 1300 s.26).

Bilmediğiniz konularda birtakım soğukluklar yapmaya kalkışmaktansa bunlar üzerinde bundan böyle daha dikkatli olmanız uygun olacaktır. Şimdi hindi derisinden işkembe çorbası olup olmayacağını öğretmiş olduğumuzu sanıyorum. Ama bunu ilk ve son olarak yapıyorum. Çünkü bütün bilmediklerinizi size öğretmeye tek başıma benim gücüm yetmeyeceğini bilirsiniz.

O.Ş.G.